

Terms of Reference

Adviescommissie verkenning
herziening Nederlandse Gedragscode
Wetenschapsbeoefening

VSNU – KNAW – NWO – NFU

Terms of Reference adviescommissie verkenning herziening Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening

Aanleiding

De principes van goed wetenschappelijk onderwijs en onderzoek staan sinds 2004 beschreven in de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening. Sindsdien is de wetenschap volop in beweging. Het data-intensief onderzoek neemt bijvoorbeeld toe. Bovendien is wetenschappelijke integriteit de afgelopen jaren meer en meer in de belangstelling komen te staan.

In dezelfde periode zijn een aantal belangwekkende rapporten en boeken verschenen. Dit zijn onder andere de rapporten van de commissies Algra (Vertrouwen in wetenschap), Bensing (briefadvies Correct Citeren) en Schuyt (rapport Zorgvuldig en integer omgaan met wetenschappelijke onderzoeksgegevens). Deze rapporten waren voor de VSNU al aanleiding om tot een lichte aanpassing van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening te komen.

De ontwikkelingen in de wetenschap en het belang van wetenschappelijke integriteit vragen om een meer fundamentele beschouwing van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening.

Besluit

De voorzitters van de VSNU, KNAW, NWO en NFU, overwegende dat er voldoende aanleiding is om de (aard van) de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening tegen het licht te houden, besluiten tot het instellen van de adviescommissie 'verkenning herziening Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening', hierna te noemen de commissie.

Taakopdracht

Onderdeel 1

De commissie heeft tot taak te verkennen in hoeverre de huidige Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening voldoet aan de eisen die aan een dergelijke code gesteld kunnen worden en of het wenselijk is deze code te herzien. Specifiek wordt de commissie gevraagd een verkenning uit te voeren naar 1) de verhouding van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening tot internationale codes, 2) de aard van de gedragscode, 3) de principes van behoorlijke wetenschapsbeoefening, 4) de wenselijkheid om de gedragscode ook van toepassing te laten zijn op toegepast, praktijk- of privaat onderzoek, 5) de bruikbaarheid van de gedragscode in het onderwijs en 6) de vormgeving van de gedragscode. De commissie wordt verzocht aan de besturen van VSNU, KNAW, NWO en NFU een samenhangend advies uit te brengen over onderstaande vragen.

Toelichting op de vragen aan de commissie

- 1. De verhouding van de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening tot internationale codes.** Hoe verhoudt de huidige code zich tot belangrijke internationale

codes¹ en wat zou dat moeten betekenen voor een eventuele nieuwe Nederlandse code? Hoe worden de verschillende codes gebruikt en geïnterpreteerd in de praktijk en in hoeverre is er meer synchronisatie mogelijk?

2. **De aard van de gedragscode.** Moet de gedragscode een aspirationele code blijven met idealen die wetenschappers zelf nastrevenswaardig vinden of zou het een meer disciplinerende code moeten worden?
3. **De principes van behoorlijke wetenschapsbeoefening.** Zijn de huidige zes principes, eerlijkheid en zorgvuldigheid, betrouwbaarheid, controleerbaarheid, onpartijdigheid, onafhankelijkheid en verantwoordelijkheid, terecht de centrale principes van behoorlijke wetenschapsbeoefening? Zo ja, zijn deze principes in de huidige code goed gedefinieerd? Zo nee, zijn andere deugden, een andere ordening van de principes of een andere uitwerking van de principes beter?
4. **De wenselijkheid om de gedragscode ook van toepassing te laten zijn op toegepast, praktijk- of privaat onderzoek.** Zou de gedragscode ook zo opgesteld moeten zijn dat organisaties waar toegepast, praktijk- of privaat onderzoek plaatsvindt zich bij de code aan kunnen sluiten? Kan de commissie bovendien een indicatie geven van de (positieve en negatieve) consequenties van dit advies?
5. **De bruikbaarheid van de gedragscode in het onderwijs.** Beschrijft de gedragscode wetenschapsbeoefening terecht de principes van goed wetenschappelijk onderwijs en onderzoek? Dit onderdeel valt uiteen in drie subvragen:
 - a. Zou de code betrekking moeten hebben op het onderwijs? Dit is nu het geval en dit betekent dat bijvoorbeeld plagiaat geconstateerd kan worden op Powerpoint sheets van docenten.
 - b. Hoe zorgen we dat de gedragscode geschikt is om te gebruiken in het wetenschappelijk onderwijs (colleges en werkgroepen)?
 - c. Zou onderzoek dat door studenten uitgevoerd wordt ook onder de gedragscode moeten vallen?
6. **De vormgeving van de gedragscode.** Heeft de commissie adviezen over de vormgeving van de code? Hoe lang zou deze bijvoorbeeld moeten zijn?

Onderdeel 2

Bovendien verzoeken wij de commissie om zich te buigen over:

- de definitie van plagiaat in de Nederlandse Gedragscode Wetenschapsbeoefening 2004 (versie 2014)
- de wenselijkheid om tekst op te nemen over mogelijke sancties bij schendingen van de wetenschappelijke integriteit in de gedragscode
- de wenselijkheid van het in behandeling nemen van anonieme klachten over vermoede schendingen van de wetenschappelijke integriteit

De commissie draagt zorg voor de aanbidding van een conceptrapportage voor 25 mei 2016.

Samenstelling en instellingsduur

Tot lid van de commissie worden op persoonlijke titel benoemd:

Prof. dr. Keimpe Algra (voorzitter)

Prof. dr. Roberta D'Alessandro

Prof. mr. Antoine (Ton) Hol

Prof. dr. Huub Dijkstra

Prof. dr. Lex Bouter

Prof. dr. mr. Catrien Bijleveld

¹ Waar onder in ieder geval 1) The European Code of Conduct for Research Integrity (ESF/ALLEA),

2) 'Singapore Statement on Research Integrity' (WCRI) en 3) Best Practices for ensuring scientific integrity and preventing misconduct (OECD).

Prof. dr. Jenny Dankelman
Prof. dr. Paul Smits
Prof. mr. Jan Struiksma
Prof. dr. Peter Werkhoven

De commissie wordt ingesteld tot 1 juni 2016.

Vanuit het bureau van de KNAW treedt als adviseur van de commissie op:
Erik van de Linde

De commissie wordt ondersteund vanuit het bureau van de VSNU door: Kim Huijpen,
secretaris

Kwaliteitsbeheer

De leden van de commissie hebben voordat zij benoemd zijn, kennis genomen van de code ter voorkoming van oneigenlijke beïnvloeding door belangenverstrengeling en de verklaring daarvan ingevuld en geretourneerd, voorafgaand aan de eerste vergadering van de commissie.

Nazorg en communicatie

De commissie besteedt aandacht aan de nazorg en communicatie rondom haar bevindingen. De onderwerpen wetenschappelijke integriteit en goede wetenschapsbeoefening zijn gevoelige onderwerpen. Deze onderwerpen kunnen rekenen op een grote belangstelling van de media. De commissie wordt verzocht om in samenspraak met de communicatieafdelingen van de VSNU, KNAW, NWO en NFU een communicatiestrategie te hebben opgesteld, voordat ze haar bevindingen presenteert. Het is in beginsel de bedoeling dat de bevindingen van de commissie openbaar gemaakt worden.

Kosten en vergoedingen

De leden ontvangen een vergoeding voor de reiskosten.

Geheimhouding

De commissie neemt geheimhouding in acht ten aanzien van alle informatie die in het kader van de uitvoering van dit besluit als vertrouwelijk is aan te merken.

Aldus vastgesteld door het de voorzitter van de VSNU op 14 januari 2016 te Den Haag,
namens de voorzitters van KNAW, NWO en NFU.

K. Dittrich

